

Agencija za
strukovno obrazovanje
i obrazovanje odraslih

MODERNIZACIJA SUSTAVA
STRUČNOG USAVRŠAVANJA
NASTAVNIKA STRUKOVNIH PREDMETA

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

OBRAZOVNI MATERIJAL ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA STRU KOVNIH PREDMETA

Modul: *PRAĆENJE, VRJEDNOVANJE I OCJENJIVANJE*

Autor: *mr.sc. Julijana Šijić*

Opis modula

OSNOVNI PODATCI		
Naziv modula	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave	Kreditni bodovi	3
	Broj sati vođene edukacije (uživo)	30
	Broj sati osobnih aktivnosti polaznika	10
CILJ MODULA		
Jačati kompetencije nastavnika za praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje kako bi jasno definirali ciljeve i obrazovne ishode koje žele postići i utvrdili što učenici znaju, mogu.		
OPIS MODULA		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sustav vrednovanja (vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog). ▪ Formativno i sumativno vrednovanje. ▪ Ishodi učenja. ▪ Metode provjere znanja i elementi ocjenjivanja. ▪ Praćenje razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika. 		
ISHODI UČENJA ZA MODUL		
<p>Nakon uspješno završenog modula polaznik će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vrednovati ishode učenja; ▪ primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika; ▪ kreirati mjerne instrumente praćenja i ocjenjivanja znanja, spoznajnih, psihomotoričkih i socijalnih vještina, samostalnosti i odgovornosti učenika; ▪ razlikovati i primjenjivati formativno i sumativno vrednovanje naučenog; ▪ provoditi vrednovanje i ocjenjivanje poštujući učenikovu osobnost, potičući učenikovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja. 		
NAČIN VREDNOVANJA		
Elementi praćenja i provjeravanja	Opterećenje u kreditnim bodovima	
Vođena edukacija	1,2	
Samostalne aktivnosti polaznika	1,8	
Završno vrjednovanje	0	
Ukupno	3	
KADROVSKI UVJETI		

Modul trebaju realizirati stručnjaci iz pojedinih obrazovnih sektora zaposleni na visokoškolskim institucijama (npr. za prijenos novih znanja, tehnologija), u realnom sektoru (npr. za prijenos tehnologija i dobre prakse) ili pak srodnim strukovnim školama (npr. primjeri dobre prakse implementacije novih dostignuća).

Napomena: opis modula sastavni je dio Koncepta novog modela stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta kojega je Agencija razvila u okviru ESF-ovog projekta

Razrada obrazovnog materijala u okviru modula

Napomena: svaki obrazovni sadržaj iz prethodne tablice opisa modula potrebno je povezati s pripadajućim ishodom/ima učenja te za njega razraditi poseban opis obrazovnog sadržaja te predložiti načine vrednovanja/ ostvarivanja ishoda učenja.

Sadržaj modula: Vrjednovanje, praćenje i ocjenjivanje u strukovnoj nastavi

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- vrednovati ishode učenja
- primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika
- kreirati mjerne instrumente praćenja i ocjenjivanja znanja, spoznajnih, psihomotoričkih i socijalnih vještina, samostalnosti i odgovornosti učenika;
- razlikovati i primjenjivati formativno i sumativno vrednovanje naučenog;
-

Opis obrazovnog sadržaja:

VRJEDNOVANJE, PRAĆENJE I OCJENJIVANJE U STRUKOVNOJ NASTAVI

Obrada teme zamišljena je u dva dijela. U prvom dijelu planirana je teorijsku podloga u okviru koje će nastavnici aktivno slušati, a u drugom dijelu planirana je radionica koja će se temeljiti na vrjednovanju, praćenju i ocjenjivanju.

Nastavnici će izraditi alat za vrjednovanje i samovrjednovanje koji će moći koristiti u svome radu.. . Očekivani ishodi učenja predviđa da će nastavnici nakon završetka predavanja i radionice biti u stanju:

- vrednovati ishode učenja;
- primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika;
- kreirati mjerne instrumente praćenja i ocjenjivanja znanja, spoznajnih, psihomotoričkih i socijalnih vještina, samostalnosti i odgovornosti učenika;
- razlikovati i primjenjivati formativno i sumativno vrjednovanje naučenog;
- provoditi vrjednovanje i ocjenjivanje poštujući učenikovu osobnost, potičući učenikovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja.

Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi definira postupke, načine i elemente vrjednovanja odgojno obrazovnih postignuća te na sljedeći način definira pojmove vrjednovanja, praćenja, provjeravanja i ocjenjivanja:

Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija: znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima, a sastavnice su praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje.

Praćenje je sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini kompetencija i postavljenim zadacima definiranim nacionalnim i predmetnim kurikulumom, nastavnim planom i programom te strukovnim i školskim kurikulumom.

Provjeravanje podrazumijeva procjenu postignute razine kompetencija u nastavnome predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine.

Ocjenjivanje je pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikovog rada prema sastavnicama ocjenjivanja svakoga nastavnoga predmeta.

Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima.

Sastavnice vrednovanja: praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje.

Vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje je sustavan proces koji odvija kontinuirano, a predstavlja niz postupaka prikupljanja i analiziranja informacija te procjene rezultata učenja i postignuća učenika. Vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje se može promatrati s nastavničkog aspekta, s aspekta učenika, ali i s aspekta roditelja.

S nastavničkog aspekta promatrano vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje je složeni proces koji zahtijeva: poznavanje i razumijevanje propisanog kurikuluma, njime definiranih ciljeva i ishoda učenja; poznavanje i razumijevanje oblika i metoda vrednovanja te mogućnostima njihove primjene; kao i poznavanje i razumijevanje procesa i konteksta učenja.

S aspekta učenika gledano vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje je postupak kojim dobivaju povratnu informaciju o svome znanju i radu, te istovremeno ima vrlo snažan utjecaj na njihovu motiviranost za učenje i suradnju.

S aspekta roditelja proučavano vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje je postupak kojim dobivaju povratnu informaciju o postignućima njihove djece, a služi im kao smjernica za usmjeravanje i poticanje njihove djece u daljnjem radu.

Vrednovanje, praćenje i ocjenjivanje je u izravnoj vezi s ishodima učenja propisanim kurikulumom. Pristup vrednovanju, praćenju i ocjenjivanju usmjeren na poticanje učenja, stjecanju uvida o učenju i poučavanju, prepoznavanje snaga, detektiranje nedostataka i planiranje budućeg učenja i poučavanja naziva se vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje. Ovakav pristup vrednovanju, praćenju i ocjenjivanju rezultira ocjenama i povratnim informacijama o postizanju ishoda učenja.

Praćenje je sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini kompetencija i postavljenim zadacima definiranim nacionalnim i predmetnim kurikulumom, nastavnim planom i programom te strukovnim i školskim kurikulumom

Praćenje napretka učenika treba biti kontinuirano, a glavna svrha praćenja je pravovremeno uočavanje učenikovih potreba. Dugotrajnim praćenjem i praćenjem u raznim situacijama dobiva se prava slika učenikovih postignuća. Tijekom procesa praćenja prati se aktivnost učenika, napredak razumijevanja, način rješavanja zadataka, izražavanje, ponašanje na nastavi, interesi učenika, itd. Rezultate praćenja treba zapisivati i dati na uvid učeniku i roditelju. Proces praćenja prethodi ocjenjivanju. Metode praćenja su: promatranje i bilješke, mape radova, snimanje, razgovor, samoprocjena učenika.

Sadržaj modula: Sustav vrednovanja (vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog)

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- vrednovati ishode učenja
- primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika

Opis obrazovnog sadržaja:

SUSTAV VREDNOVANJA (VREDNOVANJE ZA UČENJE, VREDNOVANJE KAO UČENJE I VREDNOVANJE NAUČENOG).

Vrjednovanje podrazumijeva procjenu postignute razine kompetencija u nastavnom predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine.

Sustav vrjednovanja u odgoju i obrazovanju sastoji se od nekoliko razina: vrjednovanje postignuća učenika, vrednovanje postignuća nastavnika, vrednovanje postignuća ravnatelja, vrednovanje postignuća škole i vrednovanje rezultata sustava, a ima za cilj osigurati kvalitetu. Ovaj rad bavi se vrednovanjem učeničkih postignuća. U obrazovnom procesu vrednovanje se odnosi na razvoj i napredovanje učenika prema propisanim ishodima učenja. Planiranje vrednovanja zahtijeva postavljanje kriterija po kojima će se vrednovati. Vrednovanje učeničkih postignuća složen je proces kojim se daje povratna informacija učenicima, roditeljima i drugim akterima o razini učeničkih postignuća. Vrednovanje iziskuje nastavničke vještine objektivnosti i profesionalnog integriteta kako bi vrednovanje kod učenika pobudilo želju za daljnjim učenjem, bilo stimulativno i motivirajuće. Vrjednovanjem se procjenjuje napredak učenika u postizanju ishoda pri čemu treba služiti nastavniku u prilagođavanju i unaprjeđenju postupaka vrednovanja kao i prilagođavanju i unaprjeđenju metoda poučavanja.

Sustav vrjednovanja uključuje: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog.

Vrjednovanje za učenje i vrjednovanje kao učenje služe za unaprjeđenje učenja i prilagodbu poučavanja, a vrednovanje naučenoga upotrebljava se za procjenu i izvješćivanje o dostignućima i napredovanju na kraju određenoga odgojno-obrazovnog razdoblja (nastavne cjeline, polugodišta, razreda itd.) u odnosu na kurikulumom definirane

ishode. U vrednovanju naučenoga razlikuju se tri oblika vrjednovanja ovisno o tome planira li provodi vrjednovanje nastavnik ili vanjska institucija, a to su unutarnje, hibridno i unutarnje, hibridno i unutarnje, hibridno i vanjsko vrednovanje vrjednovanje.

Vrjednovanje za učenje odvija se tijekom procesa učenja i poučavanja. Odnosi se na proces prikupljanja informacija i dokaza o procesu učenja te na interpretiranje istih kako bi učenici unaprijedili proces učenja, a učitelji poučavanje. Vrednovanjem za učenje primjenom različitih metoda učenicima se pruža mogućnost da tijekom procesa učenja steknu uvid u to kako mogu unaprijediti svoje učenje da bi ostvarili ciljeve učenja, čime se naglasak stavlja na sam proces učenja. Primjena vrjednovanja za učenje i učenicima i učiteljima pruža informaciju o razini usvojenosti znanja, vještina i stavova u odnosu na kurikulumom postavljene odgojnoobrazovne ishode, kao i na smjernice za poboljšanje procesa učenja i poučavanja. Dokumentiranje i zajedničko interpretiranje informacija dobivenih vrednovanjem za učenje učiteljima predstavlja podlogu za pripremu kvalitetnoga okruženja učenja, osmišljavanje relevantnih iskustava učenja i primjerenih odgojno-obrazovnih intervencija te usklađivanje cjelokupnoga odgojnoobrazovnog rada s individualnim različitostima učenika. Budući da se informacije dobivene vrednovanjem za učenje uvijek primjenjuju za usmjeravanje i poboljšavanje učenja i poučavanja, ono je istovremeno i formativno.

Metode vrjednovanja za učenje mogu biti prikupljanja i bilježenja informacija iz vrlo različitih izvora, pri čemu su važan dio informacije dobivene interakcijom (učenik i nastavnik; učenik i učenik). U procesu vrednovanja za učenje najčešće se primjenjuju metode kao što su rubrike, anegdotske zabilješke, učeničke mape, ciljna propitivanja za provjeru razumijevanja, opažanja učenika tijekom individualnoga rada ili rada u skupinama, rasprave u skupinama i dr. Njihovom primjenom učenik dobije informacije o tome gdje je u odnosu na postavljene ciljeve učenja i kako unaprijediti učenje.

Vrjednovanje kao učenje temelji se na ideji da učenici vrjednovanjem uče. Ono podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrjednovanja uz podršku nastavnika kako bi se maksimalno poticao razvoj učenikova samostalnog i samoreguliranog pristupa učenju. Učenici s razvijenom vještinom samoregulacije, čiji je važan aspekt upravo samovrednovanje, uspješno postavljaju specifične i dostižne ciljeve učenja, odabiru primjerene pristupe i strategije učenja te aktivno nadgledaju i reguliraju kognitivne, emocionalne, motivacijske i ponašajne aspekte učenja radi njegova poboljšanja. Samovrednovanje kao metakognitivni proces osvješćivanja i razmišljanja o vlastitome procesu učenja može se poticati i poučavati na svim razinama i u svim područjima učenja na učenicima primjeren način. U početnoj fazi treba osigurati da učenik ima osjećaj napredovanja prema ostvarenju postavljenih ciljeva, a to je moguće jedino ako ima jasne kriterije uspješnosti koji uključuju ili informacije o kriterijima vrednovanja ili njegova prijašnja postignuća.

Vrednovanje kao učenje zasniva se na metodama samovrednovanja, odnosno samorefleksije te vršnjačkoga vrednovanja (npr. s pomoću rubrika, dnevnika učenja, u konzultacijama s učiteljem i dr.). Već i u dosadašnjoj praksi učenici povremeno imaju priliku sudjelovati u vrednovanju tako da ispravljaju vlastite ili tuđe uratke po uputama koje im je dao učitelj ili kažu koju ocjenu zaslužuju. Najčešće pritom ne raspravljaju o kriterijima na temelju kojih su donijeli svoju odluku, stoga takve povratne informacije nisu učinkovite u poboljšanju samoga procesa učenja. Učenici, osim s ishodima učenja, trebaju

biti upoznati i s kriterijima vrednovanja koji im jasno mogu odgovoriti na pitanje kako mogu prepoznati različite razine vlastita postignuća. Tijekom procesa samovrednovanja učenik ima priliku procjenjivati svoj rad na temelju istih unaprijed postavljenih kriterija kao i njegov nastavnik. Vršnjačko vrednovanje može uslijediti nakon samovrednovanja. Primjerice, nakon vlastitih osvrta mogu uslijediti osvrta ostalih učenika, pri čemu bi učenike trebalo poticati da se usredotoče na pozitivne aspekte tuđega rada, a onda i na načine za poboljšanje toga istog rada (umjesto negativnih aspekata)

Sadržaj modula: Formativno i sumativno vrednovanje

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- kreirati mjerne instrumente praćenja i ocjenjivanja znanja, spoznajnih, psihomotoričkih i socijalnih vještina, samostalnosti i odgovornosti učenika
- razlikovati i primjenjivati formativno i sumativno vrednovanje naučenog

Opis obrazovnog sadržaja:

FORMATIVNO I SUMATIVNO VREDNOVANJE.

Formativno vrednovanje često se koristi za procjenu predznanja (inicijalne provjere) i znanja koje je usvojeno tijekom procesa učenja. Njegov rezultat predstavlja povratnu informaciju i učeniku i nastavniku o tome što učenik zna i može te na čemu treba još raditi - predstavlja polaznu osnovu za daljnje poučavanje. Što su češća i kvalitetnija formativna vrednovanja, kvalitetnija je nastava i veća je motivacija za učenje i postignuća učenika. Naime, učenici najbolje napreduju kada točno znaju što rade dobro, a što pogrešno. Tada mogu ispraviti ono što nije dovoljno dobro.

Formativno vrjednovanje je kontinuirano praćenje dinamike i kvalitete dostignuća učenika tijekom cijele godine. Tim praćenjem nastavnik uočava načine rada kojima učenik postiže najbolje rezultate, otkriva njegove darovitosti i talente te što učenika usporava i njegove slabosti koje još treba nadvladati. Na temelju svega toga nastavnik pomnom povratnom informacijom savjetuje i vodi učenika najuspješnijim pristupima prema željenim postignućima. Za uspješno formativno praćenje potrebno je voditi portfolio učenika. Portfolio je učenikova osobna pokazna mapa, zbirka različitih dokumenata koji prikazuju njegov rad, razvoj, napredak i postignuća tijekom školske godine ili cijeloga školovanja.

U portfolio učenik sprema pisane provjere, eseje, zahtjevnije domaće zadaće, slike, nacрте za rasprave, materijale vezane za osmišljavanje, pripremanje, provedbu i predstavljanje projekta, video i audio materijale koje je sam snimio ili koje je prikupio za potrebe projekta... Sastavni dio portfolia često su i kutije s zbirkama izrađenih predmeta.

Svi materijali u portfoliu moraju biti popraćeni karticama s metapodacima. Na njima učenik kratko opisuje o kakvom je dokumentu riječ, zbog čega je uvršten u portfolio, od čega se sastoji, ispisuje ključne riječi i sažetak... Kad je riječ o zbirkama predmeta, na kartici s metapodacima treba (uz opis) objasniti i koncept prema kojem su predmeti

odabrani i prema kojim su kriterijima razvrstani. Na kartici uz ispravljene pisane provjere učenik zapisuje razloge netočnih odgovora (*nisam znao, nisam stigao odgovoriti, previdio sam, krivo sam pročitao pitanje...*) te upisuje što je iz toga naučio, što još treba naučiti te na što sljedeći put treba obratiti pozornost kako se takva pogreška ne bi ponovila. Na kartici, uz suradnički projekt, učenik upisuje komunikacijske probleme koji su ometali suradnju, što je iz toga naučio te što još treba savladati kako bi suradnja sljedeći put tekla nesmetano. Učenički portfolio najbolji je način da učitelj personalizira poučavanje: ima potpun uvid u način rada i razmišljanja svakoga pojedinog učenika, u njegove darovitosti i u ono na čemu još mora raditi. Sve to omogućuje mu da preciznom povratnom informacijom pravodobno usmjerava učenika i pomaže mu napredovati, preuzimati odgovornost za svoje učenje i naučiti samostalno učiti. Istina je da učitelju praćenje učeničkoga portfolia oduzima mnogo vremena. Ali isto je tako istina da bez toga ne može kvalitetno formativno pratiti i procjenjivati učenikovo napredovanje.

Sumativno vrednovanje predstavlja procjenu ishoda učenja/poučavanja: govori o kvaliteti učenikovog znanja nakon procesa učenja, ali i o kvaliteti poučavanja. Provodi se na kraju određenog obrazovnog razdoblja i na kraju obrade nastavne cjeline. Sumativnim vrednovanjem procjenjuje se trenutačno učenikovo znanje i njegove trenutačne vještine. To je vrednovanje jednostavno kad postoje utvrđeni ispiti, kad se provjerava faktografija ili kada se u zadacima od učenika traži da odgovore na pitanja koja imaju samo jedan točan odgovor. Ako nema vrlo jasnih, objektivnih, mjerljivih i učenicima poznatih kriterija za ocjenjivanje odgovora na otvorena pitanja i pitanja esejskoga tipa, projekte i prezentacije, sumativno ocjenjivanje postaje velik problem i u opasnosti je da postane subjektivno procjenjivanje.

Sadržaj modula: Ishodi učenja

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- vrednovati ishode učenja

Opis obrazovnog sadržaja:

ISHODI UČENJA.

Ishodi učenja su tvrdnje koje opisuju što učenik treba znati, razumjeti ili moći napraviti na kraju određenoga razdoblja učenja. Predstavljaju minimum znanja i kompetencija kojima učenik mora vladati da bi stekao određene kompetencije. Ishodi učenja propisani su kurikulumom, postizanjem ishoda učenja učenici stječu i kompetencije za zapošljavanje ili samozapošljavanje. S obzirom na postavljene ishode učenja nastavnik bira nastavne materijale, nastavne metode i aktivnosti kroz koje će učenicima omogućiti postizanje zadanih ishoda učenja.

Ishodi učenja su važni nastavnicima jer im olakšavaju u precizirati učenicima što se od njih očekuje, odabrati metode i oblike rada, pripremiti nastavne materijale, planirati načine provjere, vrjednovati postignuća.

Ishodi učenja su važni učenicima jer im pružaju plan i usmjerenost tijekom učenja i olakšavaju im pripremanje za provjeru.

Sadržaj modula: Metode provjere znanja i elementi ocjenjivanja

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika
- provoditi vrednovanje i ocjenjivanje poštujući učenikovu osobnost, potičući učenikovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja

Opis obrazovnog sadržaja:

METODE PROVJERE ZNANJA I ELEMENTI OCJENJIVANJA.

Provjera znanja ima dijagnostičku funkciju jer daje informacije o učenikovom znanju i razumijevanju sadržaja. Obično se provodi prije početka poučavanja, tijekom kao i na kraju poučavanja novih sadržaja. Rezultati su važna povratna informacija i nastavniku i učenicima. Nastavnik će prema uspjehu učenika moći planirati tijek poučavanja dok učenici mogu sami spoznati što znaju, a što ne mogu prepoznati što još trebaju učiti.

Provjere znanja provode se iz više razloga, prije početka poučavanja sadržaja može se provoditi dijagnostička ili početna provjera znanja. Svrha je provjeriti predznanje učenika kao i postojanje alternativnih koncepata o specifičnom sadržaju kako bi na osnovi toga nastavnici mogli planirati daljnju nastavu i metode rada. Dijagnostička provjera obuhvaća provjeru vještine i strategije učenja te poznavanje nastavnog sadržaja. Za provjeru znanja koriste se različite metode, a načini provjere mogu biti pisana i usmena provjera. Nastavnici uglavnom koriste usmene dijagnostičke i formativne provjere dok su sumativne provjere u pisanom obliku. Metode provjere znanja mogu biti: pisani zadatci, usmeni zadatci, praktični zadatci, istraživački zadatci, projektni zadatci, interaktivni kvizovi, mentalne mape... Jedan jednostavan način provjere tzv. „semafor“ u kojoj učenici pomoću kartica u bojama (crvena, žuta, zelena) daju nastavniku informaciju samoprocjene trenutnog znanja i razumijevanja nakon procesa učenja, pri čemu svaka od boja ima određeno značenje. Crvena boja znači „ne razumijem, trebam veću pomoć“, žuta boja znači „djelomično razumijem, trebam manju pomoć“ i zelena boja znači „razumijem, shvaćam, znam“. Istraživanja su pokazala da učenici vole rad s karticama jer tako mogu iskazati kad trebaju dodatnu pomoć, a nastavnicima je ovaj alat koristan kod planiranja daljnje dinamike rada i individualiziranog pristupa.

Ocjenjivanje je pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikova rada prema sastavnicama ocjenjivanja. Ocjenjivanje je rezultat praćenja i vrjednovanja kojim se brojčanom i opisnom vrijednosti iskazuje razina postignuća učenika te daje povratnu informaciju učenicima, nastavnicima i roditeljima o napretku učenika.

Elemente ocjenjivanja određenoga nastavnog predmeta te načine i postupke vrednovanja izrađuje učitelj/nastavnik određenoga nastavnog predmeta s učiteljima/nastavnicima istoga nastavnog predmeta, odnosno odgojno obrazovnog područja na lokalnoj, regionalnoj, odnosno nacionalnoj razini.

Elementi ocjenjivanja: usvojenost nastavnih sadržaja, razumijevanje nastavnih sadržaja, primjena nastavnih sadržaja, kultura rada, suradnja u radu, domaća zadaća, radna mapa...

Za uspješnije ocjenjivanje potrebno je kontinuirano pratiti i češće ocjenjivati rad učenika jer veći broj mjerenja osigurava manje pogrešaka. Kada učenici znaju da će biti redovitije i kvalitetnije provjeravani i ocjenjivani, redovitije uče. Poticajnije su češće i kraće provjere od dugih i rijetkih. Važno je ocjenu kvalitetno obrazložiti kako bi učenik točno znao na čemu još treba poraditi. Kad učenik točno zna što je dobro, a što loše bolje će napredovati.

Sadržaj modula: praćenje razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika

Ishod/i učenja koji se ostvaruju kroz sadržaj:

- primjenjivati različite metode, tehnike i oblike praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika s obzirom na potrebe učenika
- provoditi vrednovanje i ocjenjivanje poštujući učenikovu osobnost, potičući učenikovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja

Opis obrazovnog sadržaja:

PRACĀENJE RAZVOJA KOMPETENCIJA, STAVOVA I INTERESA UČENIKA.

Kompetencije su skup znanja, vještina, darovitosti i stavova u određenom nastavnom predmetu, to su priznate stručnosti i sposobnosti kojima učenik raspolaže. Praćenje razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika polazi od ciljeva i ishoda iskazanih kurikulumom određenog nastavnog predmeta. Različiti su pristupi praćenja razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika, jedan od načina je analitički pristup (opisno sumativni) tijekom školske godine i nastavnih aktivnosti. Drugi način je pristup uporaba razrađenih varijabli i skala za analitičko praćenje svih elemenata (znanje, razumijevanje, kooperativnost, urednost, kreativnost...). Treći način je analitičko praćenje različitih varijabli, te sumativno ocjenjivanje. Četvrti način je sumativno iskazivanje ukupnog uspjeha.

Načini praćenja razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika uvelike ovisi o načinu pripremanja nastavnika za rad u školi. Analitičko praćenje razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika korisno je nastavnicima i učenicima za usmjeravanje učenikova učenja i napredovanja. Praktično rješenje za praćenje, prikupljanje i pohranjivanje informacija o napretku učenika i pohranjivanje njegovih radova.

Pri provođenju praćenja razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika važno je pridržavati se osnovnih metodičkih načela.

- Učenicima treba na prvome satu objasniti kriterije i pravila kojih se nastavnik pridržava pri dodjeljivanju određenih ocjena.

- Izbjegavati prijetnje učenicima davanjem negativnih ocjena.
- Nastojati biti objektivan. Izbjegavati halo-efekt.
- U dilemi između dviju ocjena, manje je pogreška dodijelite višu ocjenu.
- Bolje je da učenici pamte nastavnika po tome kako je radio i što ih je naučio negoli po nekim originalnim kriterijima ocjenjivanja.
- Ocjena ima dijagnostičku i prognostičku funkciju: ako nastavnik nekomu učeniku dodijeli dvije negativne ocjene, treba razmisliti što planira ili što može učiniti da mu pomogne da nauči to što ne zna.
- Učenici vole školu ako u njoj doživljavaju uspjeh i osjećaju se ugodno.
- Učenik koji prečesto dobiva negativne ocjene stječe negativnu sliku o sebi i jača negativan odnos prema školi i učenju.
- Učenici cijene realne, objektivne i pravedne nastavnike.
- Poželjno je uključiti i učenike u definiranje kriterija ocjenjivanja, kao i pri rješavanju dokimoloških dilema.
- Poticati učenike da uče radi kompetencija koje će im trebati u budućem školovanju ili radu, a ne radi ocjene.

Predloženi načini vrednovanja/ ostvarivanja ishoda učenja:

Po završetku edukacije, polaznici (nastavnici) će imati izrađene dokumente

- razrađen i napisan plan strategija i metoda poučavanja prema ishodima učenja (najmanje za 3 ishoda učenja)
- napisan plan aktivnosti učenika za postizanje ishoda (najmanje za 3 ishoda učenja)
- odabrane i napisane metode vrjednovanja postignuća (najmanje za 3 ishoda učenja)
- napisani načini osiguravanja dosljednosti poučavanja i vrjednovanja (najmanje za 3 ishoda učenja)
- razrađeni i napisani kriteriji vrjednovanja i ocjenjivanja (najmanje za 3 ishoda učenja)
- napisan plan praćenja razvoja kompetencija, stavova i interesa učenika u različitim situacijama